

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

iv. Regele Ferdinand 4/2.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönyeim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 600 Lej.
Fél évre 300 Lej.
Negyed évre 150 Lej.
Havonta 50 Lej.

Hirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Bucurestiben 50 banival
több.

Új konjunktura!

Az új lakbértörvény május elsejével jogilag ugyan életbelépett, de megegyezés még kevés helyen történt: a bíróság dolga lesz kimondani az utolsó szót. Tehát máig még kevesen fizetnek jelentékeny összeggel többet, mint fizettek eddig. A kereskedők, iparosok, vendéglősök, kávéháztulajdonosok sem. És mégis már jelentkeznek azok az ugynevezett első fecskék, akik első hírnökei akarnak lenni egy új konjunkturának. A kávéháztulajdonosok már felemelték a fekete és fehérkávét egy lejjel, követi most őket egy vendéglős, aki a sör árát emeli fel egy lejjel, a most fonódó láncba beleilleszkednek a cukrászok is, akik szintén felemelték a miniatűr sütemények árát egy lejjel és félünk, hogy a most még gyenge rövid láncocska erős súlyos bűncse névekszik: a példa ragadós lesz és megindul mint minden vonalon a drágulási folyamat.

Az emelések a ház- illetve a boltbér drágulás jegyében történnek. A sör árát emelő vendéglős évi bérösszegét negyven ezer lejjel emelték. A vendéglős saját bevallása szerint évenként kétszáz ezer pohár sört ad el, tehát százhatvan ezer lejt jövedelmez neki az új házbértörvény. És ezt a kis külön nem várt jövedelmet a közönségnek kell megfizetni. A cukrász évenként szintén pár száz ezer süteményt ad el, de hogy pár száz ezer lejjel emelték volna a bérösszegét, ezt senki sem fogja neki elhinni. A kávéosok kis manőverét szintén nem támasztja alá semmi, de minden fantázia nélkül el lehet gondolni, hogy minimálisan két-háromszáz ezer lejt jövedelmez nekik is az új lakbértörvény. Az új lakbértörvény nagyon jó takaró az illetéktelen nyereszkekédek palástolására és nagyszerű konjunkturát teremt az új helyzet vámszedőinek. Itt a legjobb alkalom mindent emelni, a házbéremelésből származó többletet egész egyszerűen csak a fogyasztóra kell áthárítani és ha az emelésnél a szemérmesség és a lelkiismeret nem játszik szerepet, úgy még keresni is lehet egész szép összegeket az új helyzeten. Ez ellen azonban már most emeljük fel a szavunkat, amikor még csak a kiinduló pontján állunk az új drágulási folyamatnak.

Közel tíz évig ugyszólván ingyen bérelték helyiségeiket a mostani gyors emelők, miért nem juttott eszükbe egyszer sem lejjebb menni az árakkal az alsó házbérré való hivatkozással.

Erdély magyarsága és az állampolgársági törvény

Minden erdélyi magyarnak meg kell szerezni az állampolgárságot — Mi most a kötelességünk?

Erdély sajtójában hasábokat foglal le magának az új állampolgársági törvény. Vezércikkék, tájékoztató cikkek, éles kritikák, riportok foglalkoznak ezzel a kétségen kívül aktuális és mindenki-re nézve fontos kérdéssel. Az új törvény végrehajtási munkálatai már a legtöbb helyen megkezdődtek, a végrehajtással megbízott városok kapkodnak, mert a kormány lehetetlen feladat elé állította őket, amikor ilyen hatalmas munkát elvégzésére alig pár napot engedélyezett. Az új állampolgársági törvény bírálatába ezúttal nem bocsátkozunk. Hogy jó-e a törvény, vagy nem, szükség volt rá, vagy el lehetünk volna nélküle, ma már túlhaladott állapot. A kormány megszavaztatta a törvényt és azt végre is kell hajtani.

Ami most a legfontosabb: a törvény, mindenki-re egyformán vonatkozik és itt Erdélyben és a Bánátságban a legjobban érdekli a magyar kisebbséget. Erdély magyarsága előtt az új állampolgársági törvény, nem lehet közömbös.

Magyar nemtörődömség.

A törvényjavaslat tárgyalásakor a kormányindokolás azt fejtette, hogy Romániában, de különösen Erdélyben rengeteg nem román állampolgár élvezi az állampolgári jogokat és a trianoni békeszerződés rendelkezése egy-egyében nem elég, tehát ki kell azt szélesíteni egy új törvénnyel. Fogadjuk el az érveit, bár nehéz megérteni azt, hogy itt született és itt illetőséggel bírók állampolgársága mennyiben lehet még kérdés. De ne vitatkozzunk, hanem cselekedjünk. Most minden erdélyi magyarnak faja iránti köteles-

sége, hogy eleget tegyen a törvény rendelkezéseinek és adja be kérvényét a kitűzött határidőig, hogy állampolgárságát elismerjék. Senkit se riasszon vissza az, ha sok okmányt kell beszereznie és ha ezeknek az okmányoknak a beszerzése nehézségekbe ütközik. Mert most a magyarság egyetemleges érdeke, hogy mindenki elismert román állampolgár legyen. Az új törvény világosan megmondja, hogy aki a kitűzött határidőig az állampolgárság elnyerése iránti kérvényét nem nyújtja be és akit éppen ezért nem vehetnek fel az állampolgárok közé, az csak tíz évi ittlakás után nyerheti el az állampolgársági jogot. Ezt minden magyar tartsa szem előtt. Vigyázzunk, nehogy soraink tömörségében hézag álljon be, mert ezért senkit se tehetünk felelőssé, csupán magunkat!

Szomorú tapasztalatok mutatják, hogy mire vezet a régi magyar átok: a nemtörődömség. — Elég csak utalnunk a négy évvel ezelőtti választói névjegyzékek összeállítására. Akkor a magyar ságnak csak igen kis része vétette fel magát a választói névjegyzékbe.

A nagy magyar emporumok lakossága szinte eltűnt a választások alkalmával és így történt meg, hogy szimmagyar kerületekben, ahol a lakosság túlnyomó többsége magyar nemzetiségű, a román jelöltet választották meg, mert a magyarság nem járulhatott a szavazóurnák elé. Nem gyakorolhatta alkotmányos jogát, mert annak idején nem tartotta fontosnak, hogy jogait elismertesse, a passzivitás sorvasztó útjára lépett és csak akkor jaidult fel, amikor szomorúan látta, hogy nitt csenek szószólói a parlamentben. Nem is lehettek szószólói, mert annak idején nem tartotta fontosnak, hogy jogait elismertesse. Hiába hangzott végig egész Erdélyen a szózat: Magyarok, minden ma-

gyar szavazat a magyar egységet erősíti, minden megmozdulás fényes demonstráció amellet, hogy élünk! A szózatnak nem támadhatott erős visszhangja, minden akarásunkra hidegen elébünk tárták a választói névjegyzékeket.

Okuljunk a multakon!

Most itt az alkalom, hogy jóvátegyük a hibánkat. Most meg alapozhatjuk eljövendő alkotmányos küzdelmünk létfalapjait. Most mint mindenki és minden fórum által elismert magyar nemzetiségű román állampolgárok követelhetjük jogainkat és azoknak teljesítése elől nem zárkozhat el senki, mert szembe találja magát az alkotmánnyal. Az ábrándozás, a nagy melabu ideje elmúlt. Nézzünk szembe komolyan az eseményekkel, az új alakulatokkal. Ne várjunk senkitől segítséget, csak saját magunktól.

Minden erdélyi magyarnak kötelessége most a törvény utasításait követni és beadni állampolgársága iránti kérvényét.

Egy új parlamentben. — bármilyen párt kerüljön is többségre — már számarányunkhoz mérten akarunk bevonulni. Minden elismert állampolgár szavazatára szükség lesz. — Részt akarunk venni az állam irányításában, bele akarunk szólni a közügyekbe, amikor sorsunkról határoznak, be akarunk vonulni a parlamentbe, szenátusba, megyébe és városba. Magyarok akarunk maradni és teljes jogú állampolgárok akarunk lenni! Tőlünk függ, hogy mindez megvalósuljon!

Változás a diplomáciában

Visszahívott követ

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul értesítése szerint Duca külügyminiszter külföldi utjaról való visszatérése után a diplomáciai karban jelentősebb változások fognak beállni. Elsőnek Lallovary román követet hívják vissza és helyébe egy fiatalabb diplomatát neveznek ki, aki alkalmas lesz a két ország közötti barátságos viszony megszilárdítására. Ezzel egyidejűleg az olasz kormány visszahívja báró Aloisi bucaresti-i követét.

Osszeverekedtek a bucuresti szocialisták és kommunisták.

Ujból éhségstrájkba kezdenek a kommunista vezetők. Ujabb tíz kommunista letartóztatása.

Bucurestből jelentik: A szocialisták május elsejei gyűlésén a kommunisták óriási botrányt rendeztek. A két párt emberei botorkáltak egymásra tömötték és összeverekedtek. A kivonul katonaság és rendőrség csak úgy tudta a rendet helyreállítani, hogy a kommunistákat köveztette a teremből. A verekedő kommunisták ellen az eljárást megindították. A letartóztatott kommunista vezetők ügye új fordulatot vett. Az Adeverul

mai számában levelet közöl a Varcarestiben fogságban levő Kommunista aláírásával, amelyben azok bejelentik, hogy miután szabadon bocsájtásuk egyre késik, ujból megkezdik az éhségstrájkot. A letartóztatott Kommunista száma ma ismét megszaporozott. A szigurance ugyanis ujból tíz kommunistát tartóztatott le, akik az Ijju Szocialista című lap kiadásában és terjesztésében bűnösök. A letartóztatott kommunistákat átadták a hadbírósnak.

Hogyan kell igazolni a nyugdíj-jogosultságot.

(Május 7-én kezdik meg a nyugdíjak kifizetését.)

(Saját tudósítónktól.) A pénzügyigazgatósághoz érkezett rendelkezés szerint a jövőben a nyugdíjasok csak megfelelő igazolás után vehetik fel nyugdíjfelmentéseiket. A rendelkezés hivatkozik a nyugdíjtörvény végrehajtási utasításának 46. paragrafusára, mely szerint minden nyugdíjasnak községi bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy hol lakik, életben van és hogy mincsen semmi olyan állása, amely után az államtól, megyétől vagy községtől javadalmazást kap. Az özvegyeknek is igazolni kell ugyanezt, sőt ezenfelül még azt is, hogy nem mentek újra férj

hez és amennyiben gyermekük van, életben vannak és nem mentek férjhez, illetőleg nem nőültek még meg. Az igazolványnak az árvaakra vonatkozólag azt is bizonyítani kell, hogy gyermekük még az ő ellátásukban van és az ő gyámködésüket teszi szükségessé. A gyámoknak az árvaakra vonatkozólag kell ugyanezt igazolni. A bizonyítványokat 2 lejes okmánybélyeggel kell ellátni és már a legközelebbi kifizetésekor be kell mutatni, mert csak ezek ellenében fizetnek. Amelyik nyugdíjas nem tudja vagy elmulasztja ezt a bizonyítványt beszerezni, az a nyugdíját elveszti. — Az aradi pénzügyigazgatóság május hetedikén kezdte meg a nyugdíjak kifizetését és azok, akik azon a napon kerülnek sorra már szintén

kötelesek a fenti felsorolt igazolványt bemutatni. Községeikben a Községi előjáróságok. Aradon a városháza 60. számú helyiségben állítják ki a bizonyítványokat, a melyeknek az a céljuk, hogy a multban több ízben előfordult visszaéléseket megszüntessék.

Visszatérő magyar emigránsok.

Weltner, Buchinger, Sáró Hatvany és Kondor Bernát Budapestre jöttek

Budapestről táviratozzák: A magyar kormány nemrég megállapodást próbált létesíteni a szocialista képviselőkkel hogy a szociális javaslat kérdésében engedékenységét tanúsítsanak. A megállapodás megbízható forrásból nyert hír szerint sikerült és most megkezdődik az emigráció likvidálása. A megállapodás eredményeként május hó első felében ismét visszatér Budapestre Weltner Jakab a magyar munkások egyik legrégibb és legnépszerűbb vezetője, aki az egész emigráció ideje alatt passzivitásban volt. A népszerű munkásvezér hazatérését a kormány is helyesli, mert attól várja az elmérgesedő nyomdászstrájk ügyében a megállapodást. Hír szerint Weltnerrel egyidejűleg Hatvany Lajos, Buchinger Manó, a magyarországi szociáldemokrata párt volt titkára és Kondor Bernát volt közellátási népbiztos is hazatér, ezt azonban még nem erősítették meg. Május másodikán

Bécsbe érkeztek Peyer Károly és Szabó Imre szociáldemokrata képviselők, akiknek kíséretében Weltner Budapestre utazik.

Különös diplomáciai affér

(Hogyan sértették meg a párisi német követet.)

Párisi lapok mesélik ezt a különös történetet: A román királyi pár fogadása alkalmával az egész diplomáciai kar hivatalos volt az Elyséebe. Régi szokás, hogy minden urral közlik érkezésekor, melyik hölgyet fogja az asztalhoz vezetni. Mikor Hoesch német követ megjelent, a szertartásmester fölébe sugta, hogy Laquillermie asztalhoz lesz szomszédja. Mibelyt a helyzet megenyedte, Hoesch elindult szomszédmője keresésére, a kit még névről sem ismert, de senki sem tudta megmondani, hol található a hölgy. Végre a követ bemutatta magát Laquillermie urnak: „Uram, nevem Hoesch, madame Laquillermiet kell asztalhoz vezetnem”. A férj egészen beleőrösödve és nem épen gyöngéden válaszolta: „Ezt én nem fogja fenni, kegyelmes uram!” A követ magyarázatot követelt, a helyzet rendkívül kínos volt, már azt hitték, hogy csak Poincaré közbe lépése segíthet. Végre Laquillermie tisztázta a helyzetet: „Bocsássa meg követ ur, én nem vezetheti feleségemet az asztalhoz, mert már tíz év óta halott. Hyen dolgokban bizony gyakran történnek tévedések.

A napfény és levegő gyógyhatásai.

(Vissza a régi gyógymódhoz.)

Már az ókori görögök ismerték azt a hatalmas gyógyhatást, amelyet egészségünk fenntartásában és ápolásában a nap és levegő játszik. Ők, hogy egészséges nemzedéket neveljenek, gyermekeikkel kora ifúságtól kezdve gimnasztikát végeztettek. Ez azt jelenti, hogy teljesen meztelenül és lehetőleg a szabadban végeztették velük tornagyakorlataikat. De nemcsak az egészségeseknél, hanem a betegeknek is gyakran igénybe vették — tudva vagy tudatlanul — a napot és levegőt. Az ókoriaknak ezt a hatékony gyógyeszközt jó ideig teljesen elhanyagolták az orvosok. Csak az utóbbi évtizedekben kezdett ujból ráterelődni az orvosok figyelme, amióta Bernhard és ROLLIER a sebészi tuberkulózis gyógykezelésében jelentékeny, sőt mondhatnám rendkívüli eredményeket értek el vele.

Sokáig azt hitték, hogy csak a magaslati hegyeken van a napnak gyógyító ereje. Itt ugyanis a napkurázás számára az év legnagyobb része rendelkezésre áll, miután állandóan napos idők járnak. Másrészt a napnak ultraviolet sugara — amelyekhez egyesek a gyógyító hatást fűzik — a hegyek pormentes levegője következtében ezeken a helyeken erősebben határoznak.

Bier berlini sebészprofesszor volt az, aki a legutóbbi években felhívta

az orvosvilág figyelmét arra, hogy a napkurázást bárhol — tehát nemcsak magaslati helyeken, hanem síkvidéken is — fel lehet használni bizonyos megbetegedések eredményes gyógyítására. Azonfelül kiderült, hogy nemcsak a nap ultraviolet, de ultravörös sugarainak is befolyása van a gyógyulásra. Ezen megfontolások alapján létesült Bier professzor intervenciójára és az ő vezetése alatt a Berlinton néhány órányira fekvő Hohenlychenben az a ma már világhírű, 600 ágvas szanatórium, ahol a sebészi tuberkulózis megbetegedések terén a legegyszerűbb eszközök igénybevételevel operációk nélkül a legszebb gyógyeredményeket érik el.

A nap hatása a gyógyítás szempontjából kétféle: helyi és általános. Helyileg a napsugarak behatására megbarnul az a bőrrészlet, vagy bőr felület, amelyet tartósabban érnek a napsugarak. Felveszik, hogy ebből az így megváltozott bőr festék anyagából bizonyos anyagok jutnak a szervezetbe, amelyek a szervezetet regenerációs (az elpusztult részeket újraképező) működésre serkentik. A nap általános hatása lényegileg abban áll, hogy a vér összetételét megváltoztatja, nevezetesen behatására a vértetek és a vér festékanyaga, a haemoglobin szaporodást mutatnak. A tápláltsági állapot fokozódik és ennek következtében a test minden szövete megkezdik újraalkotó munkáját. A szervezet egész anyagcsereje megélnkül. Nyugodt lesz az álom, a hangulat megjavul, a közérzet fel-

élénkül. (Közismert az esős idő kedélynyomasztó hatása.) Az egészséges ember mintegy újraéled, a beteg bizonyos esetekben hihetetlen gyorsasággal gyógyulni kezd.

A napkúra gyógyhatásai eredményesebbek, ha azt légkúrával kapcsoljuk egybe. Ezt úgy vihetjük keresztül, hogy először hozzá szoktatjuk a szervezetet a friss levegőhöz. Megkezdjük tavasszal (nálunk április végén, május elején) és eleinte ruhában, majd egyre kevesebb és kevesebb ruházattal betakarva, végül meztelenül fekszünk a szabad levegőn. Kellő megszokás után odáig vihetjük, hogy a légkúrával a fagyos téli napok beálltáig (sőt egyesek még akkor is, I. Csutina és társai esete) folytathatjuk. Nagyon szeles, esős időben a légkurázást a meghülés veszélye miatt a legtöbben nem folytathatják.

Amikor a nap sugarai a tavasz vége felé kezdenek melegebben sütni, a légkúrához a napkúrát csatoljuk. Fontos tudni, hogy nem szabad az egész testet mindjárt egyszerre kitenni a nap sugarainak, hanem a test részletenként kell hozzá szoktatni. Először szabadon hagyjuk a lábat, majd a lábszárt, combot, hasat, mellét, nyakat a hasi, azután a háti oldalon. Az arcot és fejet nem szabad sokáig szabadon hagyni. Amikor már a test minden része hozzá szokott, akkor következhet az egész testnek egyszerre való süttetése először a hasi, azután a háti oldalon. Az egyes részeket eleinte csak 5- percig hagyjuk a napnak kitéve, később 10, majd

15 percig, de amikor már az egész szervezet hozzá szokott, akkor se folytassuk tovább a napkurázást, mint legfeljebb 1 órán át egyfolytában, utána legalább fél óra szünetet tartunk, amelyet árnékban vagy vízben töltünk el. Ha nagyon erős a napsugár, a déli órákban (11-2) különösen, a betegeket ne napkuráztassuk.

A nap- és légkúra mint gyógymód elsősorban javalt csont-, izület-, hashártya és mirigy tuberkulózis eseteiben.

Nem szabad napkúrát folytatni szív és tüdőbajok súlyosabb eseteiben, több vesebetegségnél és béltuberkulózis esetében. Általában a napkurázás megkezdése előtt tanácsos mindenkinek kikérni az orvos véleményét.

Ha meggondoljuk, hogy statisztikák szerint minden 7-ik ember tuberkulózisban hal meg és hogy sokak szerint minden ember életében — ha tudatlanul is — legalább egyszer átesik valamely tuberkulotikus megbetegedésre és ezt egybevetjük a napfénynek és levegőnek számos tuberkulotikus megbetegedésre gyakorolt hatásával; ha továbbá tudjuk, mily áldásos hatással van nemcsak számos betegségre, de az egészséges emberre is, akinek ellenállóképességét a betegségekkel szemben növeli, a nap és légkurázást mindenkinek a lehetőség szerint a legjobbban ki kell használni.

Ujhelyi Lószel dr.

Az illetőségi bizonyítvány szerepe az állampolgárság igazolásánál.

Rendkívül fontos az illetőségi bizonyítvány. A város hirdelménye

(Saját tudósítónktól.) Az állampolgárságok igazolása a legnagyobb probléma ma úgy a város vezetősége mint a közönség számára. Az igazoláshoz szükséges iratok beszerzése sok gondot okoz a kérvényezőknél. Felvetődött az a kérdés is, hogy az előírt határidő elégre az összes okmányok beszerzésére. Az állampolgárságok igazolásának megkönnyítése céljából ma délelőtt *Stefania* Sabin Arad város főjegyzője előterjesztést tett dr. *Robu* János főpolgármesternek. Az előterjesztés alapján az állampolgársági igazolás megszerzését lényegesen megkönnyítette a város vezetősége. Elhatározta ugyanis, hogy azokról akiknek Arad város tanácsa által kiállított illetőségi bizonyítványuk van és hogyha ezekben a bizonyítványokban benne van, hogy 1918. december elsején Aradon vagy más román területen bírtak illetőséggel és idegen állampolgárságot nem optáltak vagy nem repatriáltak, az illetőségi bizonyítványon kívül csak személyazonossági igazolványt kell mellékelniük az állampolgársági kérvényhez az állambiztonsági hivatal vizumozásával.

Az ilyen illetőségi bizonyítványokat, amelyekben a fenti adatok befoglalataknak csak két hónap óta állítja ki a városi tanács. Tehát azok, akik már régen szerezték meg Aradon illetőségüket, illetőségi bizonyítvány másolatot kell, hogy kérjenek a városi tanácstól. A másolatot az új modell szerint állítják ki és az összes adatok benne lesznek. Az állampolgársági kérvényhez természetesen nemcsak a családfőnek, hanem minden családtagnak mellékelni kell az illetőségi bizonyítványt. A kérvénynyomtatványokat a Bloch cégnél lehet beszerezni. Darabja két lejbe kerül és bélyegmentesen kell benyújtani a városháza kis tanácstermében működő iktató hivatalnál. Akik nem rendelkeznek aradi városi tanács által kiállított bizonyítvánnyal, a *Közlöny* tegnapi számában felsorolt okmányokat kötelesek beértesíteni. Erre vonatkozólag különben Arad városa hirdelményt bocsátott ki, amelynek a közönséget leginkább érdeklő részét itt közöljük:

Az állampolgársági lajtsiromba való beírás végett minden polgár (lakos) köteles f. é. június hó 10-ig egy kérvényt benyújtani, amely a következő okmányokkal szerelendő fel:

Születési anyakönyvi kivonat, házassági anyakönyvi kivonat, a gyermekek születési anyakönyvi kivonata, a népesedési hivatal által kiállított személyazonossági igazolványok (Buletin model 2. az

összes családtagok részére, az állambiztonsági hivatal vizumával). Adóbizonylat a városi adóhivaltól, illetőségi bizonyítvány, amely által az 1918. évi december 1-i lakhely igazolhatik, bizonyítvány, amely által igazolhatik, hogy az illető és családja nem repatriált (nem optált idegen állampolgárságot); e helyen felhívjuk a figyelmét azon polgároknak, akik 1918. december 1-től kezdve különböző helységeken laktak, hogy ezen körülményt igazolni tartoznak az Aradon való letelepedés napjáig, kötelesek lévén az il-

lető községek hatóságai által kiállított bizonyítványokat — amelyekben az is bizonyítassék, hogy az illető és családja onnan nem repatriált, illetőleg ott idegen állampolgárságot nem optált — a kérvényükhöz csatolni, bizonyítványt a népesedési hivaltól, hogy mióta lakik Aradon.

A kérvények a külön felállított iktatóhivatalhoz adandók be, amely a városháza kis tanácstermében fog működni f. é. május hó 5-től június hó 10-ig minden napon délelőtt 8—12-ig óráig még ünnepnapokon is.

A kérvényhez csatolni iratok és okmányok csak akkor lesznek figyelembe véve, ha román nyelven állították ki, illetőleg román nyelvre hitelesen lettek lefordítva.

Egy millióval megkárosított temesvári pénzember.

Érdekes fejlemény egy konzorcium ellen.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes bűnügyi fejlemény érkezett ma a temesvári ügyészséghez. A fejleményt egy ismert pénzember tette több marhakereskedő és földbírtokosból álló konzorcium ellen, amely exportüzletekkel foglalko-

zott és a fejleményt egy millió lejjel megkárosította. A fejlemény alapján az ügyészség utasította a rendőrséget a legszigorubb nyomozás megindítására. Az ügy fejleményeit a közönség nagy figyelemmel kíséri.

Dréherék pöre Nopcsa báróné ellen.

Egy sörgyár bérletének bonyodalmai. A tőzsdebiróság ítélezése

(Saját tudósítónktól.) Érdekes ügy került ma az aradi tőzsdebiróság elé. A *Dréher—Haggenmacher Nagyváradai Sörgyár* részvénytársaság 1923. július 23-án bérbe vette tíz évre az ujaradi báró *Nopcsa Elek* né sörgyárát. A szerződés szerint a Dréher-cég arra kötelezte magát, hogy a sörgyár hordóit is átveszi a forgalmi érték *teleárában*. Viszont báró *Nopcsa Elek* né arra kötelezte magát, hogy az összes berendezést átadja leltár szerint és a sörgyárhoz tartozó lakásokat a bérbevevő cég rendelkezésére bocsátja. Az átvételnél azonban nézeteltérések támadtak. A bérbevevő cég a hordókat nem akarta átvenni a bérbeadó cég által megszabott árban. A véleményeltérés abból indult ki, hogy a Dréher-cég *használt* hordók forgalmi értékének felét gondolta, viszont a báróné *új* hordók árát vette alapul. Azonkívül a sörgyárhoz tartozó lakásokban még laktak és így nem lehetett a cég rendelkezésére bocsátani azokat. Mivel azonban a bérbevevő cégnek szüksége volt hordókra, fenntartás nélkül átvett 623 és fél hektoliter irtartalmat a báróné által megállapított 403.000 lej értékben és kijelentette, hogy a különbözetért pert indít. Az átadási jegyzőkönyvben a Dréher sörgyár nem jelentett be igényt a fennmaradt 1500 hektoliter irtartalmu hordókra és így a báróné a hordók egy részét eladta.

Egy hónappal később a nagyváradi sörgyár levélben bejelentette,

hogy a többire is igényt tart. Egy szerszám eggyezkedni próbált a bárónéval és felajánlott hektoliterenkint 370 lejt a hordókért. A báróné nem fogadta el az ajánlatot és így a Dréher cég pert indított az átvételnél felmerült különbözetért. A keresetben a cég az 1500 hektoliter irtartalmu hordók átadását is követelte. A szerződés szerint vitás ügyekben a tőzsdebiróság illetékességében egyeztek meg.

Ma tárgyalta az aradi tőzsdebiróság a bonyolult ügyet. A bíróság tagjai a következők voltak: Elnök *Trimbilianu* iparfelügyelő, bírák *Mairovitz* Márton, *Kornis* Ödön, *Goldschmidt* Sándor, és *Schreyer* Viktor voltak. A bíróság első sorban megállapította, hogy a szerződés nem lehet irányadó, mert nem lehet megállapítani, hogy a szerződés megkötésekor a felek hogyan gondolták a „forgalmi érték felét.” Szakértők a hordók árát 4—5 és 6 lejben állapították meg. A tőzsdebiróság nem fogadta el a szakértők ármegeállapítását sem, azzal az indokkal, hogy a szakértők nem egy sörgyár szempontjából bírálták meg a használati értéket, hanem a hordók literenkénti átlagos forgalmi értékét állapították meg. A bíróság kimondotta, hogy a hordók forgalmi értéke literenként 7.40 és az átvételi árát annak felében: 3 lej és hetven baniban állapította meg literenként. A többi hordóra nézve úgy határozott, hogy mivel a nagyváradi sörgyár az átadás-

jegyzőkönyvben nem tartott igényt azokra és csak egy hónap múlva jelezte, hogy igényt formál 1500 hektoliterre is, tehát csupán 376.5 hektoliter irtartalmu hordó átadására kötelezte a bárónét. A többire nézve pedig visszaadta a szabad rendelkezés jogát. Az első átvételből kifolyólag a bíróság visszavetett a Dréher cégnek 172.305 lejt, egyszersmind kimondotta, hogy ha a bérbeadó nem adja át a 376.5 hektoliter hordót, nyolc napon belül köteles a Dréher-cégnek 139.305 lej kártérítést fizetni.

A tőzsdebiróság a báróné költségére a szakértő bizottságnak 20.000 lejt ítelt meg és tárgyalási és ítéleti illetékre 41.652 lejt. A felek viselik ügyvédjeik költségét és így a perben a nagyváradi sörgyár *Sor Dezső* nagyváradi ügyvédnek 30.350 lejt fizet. A báróné ügyvédjeinek: dr. *Avramescu* Valeriu és dr. *Hemmen* Jánosnak 23.100 lejt. A bíróság ítélete kiterjeszkedett a sörgyárhoz tartozó lakásokra is és azoknak azonnali kiürítését rendelte el és a Dréher-cégnek 1923. szeptember 18-tól lakbért és annak öt százalékos kamatját ítélte meg.

Érdekes, hogy a báróné a tárgyaláson kijelentette, hogy ő Ujaradon *Haggenmacher*rel egyeztetett meg, hogy *új hordók* forgalmi értékének felét fizetik és ez a szerződésből csak feledékenységgel folytán maradhatott ki. *Haggenmacher*rel, mivel magyarországi lakos ez ügyben nem lehetett kihallgatni és a bíróságnak így nélkülük kellett döntenie. A tőzsdebirósági ítéletével, amely megfelelőbbé tehető, így elintézését nyert a két fél között felmerült vitás ügy.

Halálos

autókatasztrófa Brassóban

Utasok a közút kerekei alatt.

Brasovból hírviratozzák: Halálos autókatasztrófa történt tegnap Brassóban. *Schmidt* Frigyes rozsnói fogtechnikus feleségével és *Setzer* Miklós volt brasovi rendőrpáncokkal autón a városba akartak a pályaudvartól menni. Az autót *Schmidt* vezette, aki mellett *Dési* Ákos sofőr ült. Amint áthaladtak a közúti vasút vágányán, a tramway, amely két üres kocsi volt az állomás felé, összeütközött az autóval. A fogtechnikus felesége és *Setzer* kiugrottak, a másik kettő azonban a vonat kerekei alá került. *Schmidt* ma reggel a kórházban meghalt és a sofőr élet-halál között lebeg.

— *Hollandia elismeri a szovjetet.* A Hollandia és Oroszország között Berlinben lefolyt tárgyalások kedvező eredménnyel befejezést nyertek. A megállapodást a két ország delegátusai aláírták és ennek értelmében Hollandia elismeri Szovjetországot, az pedig kötelezi magát, hogy kereskedelmi exportjának nagy részét Rotterdamon keresztül fogja le-

Jó takaró az új lakbértörvény!

A fekete kávé után a sör is drágult. — A cukrászok sem szégyelik magukat. — Jogtalan nyereszkekdedések.

(Saját tudósítónktól.) Az élet belépett új lakbértörvény természetesen felemelte az üzlethelyiségek bérét is. Az emelést azonban agyválszik konjunktúrának akarják venni egyesek, mert anig, hogy életbelépett a törvény, a rá való hivatkozással mindjárt emelések is történtek. Csak tegnap adtunk hírt arról, hogy a kávéesők, minden ok nélkül felemelték egy lejjel a fekete és fehér kávé árárt és ma már arról értesülünk, hogy egy nagyobb vendéglő a sör pohárárát is felemelte egy lejjel. A cukrászok ma szintén beléptek az önkéntes emelők sorába és a nagyítóüveg nélkül alig látható kis sütemények árát hirtelen felemelték egy lejjel. Ez az iparág csak nemrég emelt, de ez nem akadály a mostani újabb emelésnek. A vendéglős évi bérösszegét saját bevallása szerint negyvenezer lejjel emelték, ugyancsak saját bevallása szerint évenként 200 ezer pohár sört ad el, tehát százhatvan

ezer lejt keres az új törvényen. A cukrászok bérösszeg differenciája sem tehet ki többet 30—40 ezer lejt néli és nem hinnénk, hogy egy cukrász évenként kevesebbet adna el 200 ezer darab süteménynél. Tehát ők sem fizetnek rá erre az üzletre. A kávéesőkről már tegnap megmondtuk a véleményünket és most is csak azt mondhatjuk, hogy az ilyen emelést nem tartjuk nagyon erkölcsösnek és a kereskedői szolidaritással összeegyeztethetőnek.

Minden terhet a fogyasztó közhatalra áthárítani talán még sem lehet. A valutaingadozások idején és a háboru alatt ugyanis minden fehér a fogyasztó vállán nyugodott, pedig abban az időben a boltberek nevelésesen csekélyek voltak. A hatóság nem hunyhát szemel afelett, hogy a törvény leple alatt egy új nagyszéri konjunktúra keletkezzék, amelynek az árárt, miként mindig, úgy most is a fogyasztók fizessék meg.

Irodalom, művészet

Nagyszabású műsor az aradi Janovics-ünnepélyen.

(Az aradi egyesületek küldöttségei a jubileumon.)

Dr. Janovics Jenőnek, az Erdélyi és Bánsági Magyar Színészegyesület elnökének harminc éves jubileumán nagyszabású műsor keretében köszöntik a kiváló jubilaránst. A Kolcssey Egyesület vezetősége mindent elkövet, hogy minél magasabb színvonalra estéllyel ünnepeljék a legkitünőbb erdélyi magyar színigazgatót, kinek nevét mindenütt az igaz becsülés és hálás szeretet hangján emlegetik. Egymásután érkeznek az egyesület vezetőségéhez a bejelentések a meghívott testületek és egyesületek részéről, hogy üdvözölni kívánják a jubilarát igazgatót és megköszönni neki azt a fáradhatatlan munkásságot, amelyet az erdélyi magyar színi kultúra érdekében kifejtett. Köszöntő szónokokkal képviseltetik magukat a Filharmonia Egyesület, a Polgári Nőegylet, az Izraelita Jótékony Nőegylet, a szintársulat, a szintgyógyászati egyesület, a szabadkőművespáholy, az ipartestület, a Munkás-Ottthon és az újságírók szövetsége. A magyar iskolák nevében dr. Krémer Miklós beszél és ő tartja a bevezető előadást is. Pálffy-Gulácsy Irén, a kitünő író a nagyváradi nők üdvözlését fogja tolmácsolni. A műsorban operarészletek kerülnek bemutatásra Kertész Vilmossal és Várady Margittal a főszerepekben, Barics Gyula régi magyar dalokat énekel, Poór Lilly és Lengyel Vilmos duó (kolozsvári) szintársulat kiváló

tagjai magánszámokkal szerepelnek és Deutsch Manó a görög klasszikus táncokat lejt. A tizennyolcadiki estélyre a még megmaradt jegyeket a Bloch cég árúsítja és ugyancsak lehet az ünnepi hangulatára is előjegyezni.

Az aradi színház műsora. Vasárnap délután: Pommadour. Mérsékelt helyárrakkal. Este: Meghalok utánad. (C.) Hétfő: Hárem. (A.) Kedd: Hárem. (B.) Szerda: Lengyelvér. Operett-repriz. (C.) Csütörtök: Lengyelvér. (A.) Péntek: Hazudik a muzsikaszó. (B.) Szombat d. u.: A vén gazember. Ifjúsági előadás. Rendkívül mérsékelt helyárrakkal. Este: Rab Mátyás. (C.) Vasárnap d. u.: Meghalok utánad. Este: Rab Mátyás. (A.)

A bucaresti Carmen énekkar Aradon. A bucarestii Carmen vegyes énekkar, amely százharminc tagból áll, ma délelőtti fiz órákor érkezett Aradra, ahol hangversenyt tart. A vasutállomáson a Moise Nicoara iskola tanári kara Crisan Ascaniu igazgató vezetésével fogadta a vendégeket, akiket az internátusban helyeztek el. Az énekkar holnap, vasárnap este tartja az aradi Kulturpalotában hangversenyt, a melyen az Aradon is ismert bassbaritonista szerepel.

Az aradi színház hírei. A színházi előadások délután 4 órakor és este fél 9 órakor kezdődnek a jövőben. — A „Hárem“ nagyszerű szombati premierje után hétfőn és kedden is ezt a kitünő Vajda-vigjátékot mutatja be a prózai együttes. — „Lengyelvér.“ A leghíresebb Nedbal operett reprizére készült az aradi szintársulat. A Lengyelvér évtizedekkel ezelőtt játszották utoljára Aradon és a kitünő operett abban az időben a legteljesebb népszerűségnek örvendett. A mostani repriz az egész énekes személyzetet foglalkoztatja, mert színház igazgatóságának az az intenciója, hogy a legkisebb szerepek is elsőrangú kezébe jussanak. A női főszereplők Horváth Mici, Szeghő Lili, Tibor Lóri lesznek, a

férfi vezető szerepeket pedig a rendező Tompa, Ekers, Gyöző, Selmezi, Ladiszlay, Kallós, Gyarmathy játsszák. — Vasárnap délután „Pommadour“ kerül színre mérsékelt helyárrak mellett. A szezon operett-szágereit ezuttal a bemutató szereposztásban ismétlik meg. Este az elmúlt héten szép siker mellett bemutatott „Meghalok utánad“ című operettet játsszák. — Rott és Steinhardt Ara-

don. Rendkívül érdekes és élvezetes vendégesték lesznek a jövő héten a városi színházban. A színház igazgatóságának sikerült három előadásra lekötni Rott és Steinhardt hírneves budapesti komikusokat, akik teljes társulatukkal e hó 14-én, 15-én és 16-án vendégszerepelnek a városi színházban és ez alkalommal teljes, nagyszabású műsorukat mutatják be.

Uj ellenzéki orientáció.

Befejeződött a parasztpárt és nemzeti párt fuziója. — Argetoianu frakciója is egyesült Jorgáékkal.

(Bucuresti, május 3.) A fuzió tárgyalások közül a mai nappal Kettő is sikeres befejezést nyert. A politikai pártok száma ezzel csökkent, de két új erős párt keletkezett. A nagyobb érdeklődésre számot tartó fuzió a régi királyság egyik legjelentékenyebb pártjának a parasztpártnak és az Erdélyből kiindult nemzeti pártnak a fuziója. A Lupta és a Viitorul mai számai közlik, hogy Goldis László nemzeti párt és Stere Constantin a parasztpárt részéről aláírták a két párt között folyó fuzió tárgyalások jegyzőkönyveit. A jegyzőkönyvet még a két párt végre hajtóbizottságainak kell ratifikálni, ami dr. Lupu Györgynek, a parasztpárt egyik vezérének külföldről való visszatérése után fog megtörténni. A fuzió jelentőségét emeli az a körülmény is, hogy főbb, mint egy esztendőn át a legteljesebb részletességgel tárgyalták meg azt a platformot, a mellyel a két párt harmonikus együttműködése lehetséges. Így Stere, Luon és Michalache hatásmas pártja egyesül Maniu Gyula

Goldis László és Pop C. István értékes erőkből álló nemzeti pártjával. A Viitorul a liberálist párt organuma a fuzióval kapcsolatosan a nemzetipárt és a parasztpárt vezéreit, mint a nemzeti ügyek árulóit mutatja be.

Ugyancsak most nyerték végleges befejezést Argetoianu volt belügyminiszter és néppárti vezér funkciójának Jorga Miklós nemzeti demokratapártjával folytatott fuzió tárgyalásai. A fuzióról szóló proklamációt azonban csak május tizedikén adják ki hivatalosan. Ezzel a fuzióval kapcsolatosan az Aurora a parasztpárt hivatalos szócsöve intéz támadást a két párt ellen és hangsúlyozza, hogy nem lehet életképes az az egyesülés, amely két olyan pártból alakult, amelyeknek vezérei nemrégiben még a legélesebb harcot folytatták egymás ellen. A lap azzal a szellemes megjegyzéssel fejezi be támadását, hogy a két párt fuziója csak természetes és indokolt, de szinte kötelesség is az élet-halál harc után, amelyet Jorga és Argetoianu egymás ellen folytattak.

Aki tréfál a halállal.

Csillag mérnök humorizált, miközben veszélyes műtétet hajtottak végre rajta.

(Saját tudósítónktól.) Csillag Imre kiváló aradi műfordító sokan ismerik szellemes írásairól, frapáns ötleteiről és humoráról, a melybe mindig valami keserű ironia vegyül. Csillag Imre már nem fiatal ember, éppen azért ismerőseit és barátait megdöbbenette az a hír, hogy súlyos beteg és komplikált operációt kell rajta végrehajtani. A Mann szanatóriumba szállították a beteg Csillag bácsit és dr. Pozsgay, dr. Vindholz és dr. Schmidt orvosok megtették az előkészületeket a műtét végrehajtására. A gyomor tájékán kellett mintegy tizenhat centiméteres vágást alkalmazni és a belső szerveket megszabadítani a veszélyes daganattól. Az orvosok tudtára adták a betegnek, hogy a műtét esetleg életveszélyes is lehet, különösen az altatás nagy befolyással van a szív működésre.

Csillag bácsi nem hagyta magát eltaltatni. A rendkívül nagy figyelmet igénylő műtét alatt aliglandóan szóval tartotta az orvosokat. Szellemes szavakkal biztatta őket, hogy csak nyugodtan végez-

zék munkájukat és isten őrizze ne-hogy megvágják kezeiket. A műtét az orvosok véleménye szerint hallatlan fájdalmat idézhetett elő és a fél óráig tartó operáció alatt sokszor mosolyogni kellett az operátoroknak Csillag mérnök finom humorán. A műtét sikerült és az orvosok kijelentették, hogy ilyen beteg még nem fektetett műtő asztalra. Csillag Imre, amikor az operációt befejezték, megkérdezte az orvosoktól: Ugye szeretnének minden héten megoperálni?

Meglopott temesvári pénzbeszedő.

A tolvaj új trükkje.

(Saját tudósítónktól.) Hermann Henrik a Temesvári Szeszgyár Rt. inkasszánsa a Temesvári Első Takarékpénztárnál inkasszált nagyobb összeget tegnap délelőtti. A pénz olvasása közben Hermann észrevette, hogy több husz lejes bankjegy keesett a földre, lehajolt értük és ezalatt egy ismeretlen fiatalember táskájából huszezer lejt kilopott. A tolvaj trükkje volt az aprópénzek elszórása és valószínű, hogy az ideát a lapok közleményeiből vette, amelyek közölték, hogy hasonló módon a hietekben nagyszabású lopás történt Bécs egyik legnagyobb pénzintézetében.

A bucaresti román-magyar egyezmény ismeretlen részletei.

Tizenkét egyezmény. — Szabad pereskedés, házasság kölcsönös elismerése. — A Gozsdu-alapítvány sorsa. — Intézkedés a határmenti lakosság szabad földműveléséről.

(Saját tudósítónktól.) A nemrég megkötött román-magyar egyezményről hivatalos jelentést mindcse ideig nem adtak ki, azonban a nem hivatalos helyről jövő híradások a közönséget mégis tájékoztatták az egyezmény egyes fontos részéről. A pénzügyi megállapodások ismeretesei ugyszólván mindenki előtt, erről annak idején a Közlöny irt először részletes és bő ismertetést, ismertetők a biztosító intézetekre vonatkozó határozatokat is, azonban ezenkívül még több olyan fontos határozata van az egyezménynek, amelyről eddig még ugyszólván alig tud valamit a közönség.

(Tizenkét egyezmény.)

Tulajdonképpen a bucaresti román-magyar szerződés tizenkét egyezményből áll. Ezek:

1. Kiadatás.
2. Polgári jogsegély.
3. Birósági iratok, telekkönyvek és anyakönyvek kölcsönös kicserélése.
4. Földadókataszterek kölcsönös kicserélése.
5. A Gozsdu-alapítványt érdeklő egyes kérdések.
6. Természetbeni visszatérítések.
7. Letétek felszabadítása és a régi osztrák vagy magyar koronákban létesült tartozások és követelések.
8. Biztosító társaságok.
9. Az új határ által kettészelt vármegyék, városok és községek vagyonának megosztása.
10. A határ által kettészelt vizek ügyeinek, valamint az árvízmentesítő társulatok felszámolásának rendezése.
11. Kereskedelmi megállapodás.
12. Jegyzőkönyv a gyámpénztárak által kezelt vagyonok összeírásáról.

Tárgyalások folytak ezenkívül a levéltári kérdésekben, de itt nem jött létre megállapodás. A kettős megadóztatás elkerülése érdekében teendő intézkedésekben a szakértők megállapodtak, de az erre vonatkozó egyezménytervezet nem került aláírásra.

A létrejött egyezmények közül a kiadatási egyezmény a szokott keretekben mozog és azokat a határozományokat tartalmazza, amelyeket a különböző közönséges büntetéseik kiadatása körül szem előtt kell tartani.

(Polgári peres eljárások szabályozása.)

Erre nagy szükség volt. A polgári jogsegélyegyezmény biztosítja a két állam polgárai részére a perkepeséget, elrendeli a hágai polgári jogsegélyegyezménynek a két fél között való újbóli alkalmazását, életbe lépteti a két fél között a hágai házassági, jogi- és gyámügyi egyezményeket; határozományokat tartalmaz az ingó hagyatékokról, az okmányok hitelesítéséről, az örökbe fogadásról és törvényesítéséről, végül rendelkezik az anyakönyvi iratok kölcsönös rendelkezésre bocsátásáról. Ez másszóval annyit jelent, hogy a két állam egymáshoz való viszonya ugyanaz lesz, mint volt a háboru előtt.

A birósági iratok, telekkönyvek és anyakönyvek, valamint a földadókataszterek kölcsönös kicseréléséről szóló egyezmények a területi elv

alapján intézkednek a szóbanforgó okmányok kölcsönös rendelkezésre bocsátásáról.

(Mi is az a Gozsdu-alapítvány?)

Ekörül sok vita folyt, mert a kérdés rendezése nem is olyan egyszerű. Gozsdu Manó néhai kuriai bíró, kiváló jogász, volt főispán és képviselő, halála előtt vagyonának tekintélyes részét román nevelési célokra hagyta, amelyekből évenként 15.000 forint segélyt osztottak ki. A közel egymillió aranykoronás alapítványra a román állam tart igényt, a vita azonban akörül keletkezett, hogy a néhai hagyományozó kikötötte, hogy a segélyt csak „hazai” román nevelési célokra lehet fordítani. Végleges megállapodást nem is kötöttek a tárgyaló felek, csupán egy ideiglenes jellegűt. Ez biztosítja az alapítvány intéző bizottsága számára az alap megfelelő kezelését arra az időre, amíg ebben a kérdésben valamennyi érdekelt utódállam bevonásával végleges megállapodás jöhet létre.

(A háboruban elvitt anyagok visszaszolgáltatása.)

A természetbeni visszaszolgáltatások tárgyában kötött egyezmény a trianoni békeszerződés 168. cikkelyének végrehajtásán alapszik. E cikkely értelmében Magyarország Romániának természetben köteles visszaszolgáltatni mindazokat az ipari anyagokat, élő állatokat stb., amelyeket Romániából a háboru alatt elvitték és Magyarország területén a békeszerződés aláírásának napján fel találhatók és azonosíthatók voltak. Mivel a békeszerződés azt a jogot biztosította Romániának, hogy ezek után az anyagok után az ország területén kutathasson, még pedig Magyarország költségén, mivel továbbá a háboru alatt elhozott anyagokat már a magyar közgazdaság szolgáltába állították, célszerűnek mutatkozott ezeket az anyagokat, valamint a továbbkutatás jogát általánosság alakjában megváltani. A megváltási összeget 640.000 aranyiejből határozták meg. Ezt az összeget azonban a magyar kormány nem készpénzben bocsátja a román kormány rendelkezésére, hanem vasuti mozdonyokat fog érte szállítani.

(A csonka vármegyék vagyona.)

A csonka vármegyék, városok és községek vagyonának megosztásáról szóló egyezmény részletesen szabályozza az illető jogi személyek ingó és ingatlan vagyonának megosztását, illetve ahol a természetbeni megosztás nem lehetséges, a vagyon tárgyak értékelését és az az igt mutatkozó értékeknek felosztását. — A vizügyi kérdésekről szóló egyezmény egyrészt biztosítja a jövőre a vízjelzési szolgálat akadálytalan lebonyolítását, másrészt pedig az új határ által kettészelt árvízmentesítő társulatok vagyonának megosztásáról rendelkezik.

(A határmenti lakosság szabadon művelheti földjeit.)

A kereskedelmi megállapodás biztosítja a két állam termékei részére a másik államba való bevitelüknek a legnagyobb kedvezményes elbánást.

Ugyancsak ez az elv nyer alkalmazást a kölcsönös vasuti forgalomban is. A határforgalomról szóló határozmány lehetővé teszi, hogy a határtól mindkét oldalról 10 kilométerig terjedő sávban lakók a másik állam területén fekvő földjeiket akadálytalanul megművelhessék és termékeiket elszállíthassák.

Végül a gyámpénztárak által kezelt vagyonok összeírásáról szóló jegyzőkönyv nem egyéb, mint ideiglenes intézkedés, amelynek célja a

megfelelő adatok összegyűjtése, hogy azok alapján a pénztárak vagyonának felosztásáról megfelelő megállapodást lehessen kötni.

Ezek az egyezmények azon részei, amelyek kevésbé ismeretesek. Tulajdonképpen az egész csak a trianoni békeszerződés egyes határozmányainak a végrehajtása, ezenkívül olyan kérdések szabályozása, amelyeknek megoldása mindkét szomszédos államra elengedhetetlenül fontosak.

Oroszország Kelet-Európa veszedelme.

Angliának haza kell küldeni az orosz delegációt. — Az Evening Standard fellüvő cikke.

London, május 3. Az Evening Standard hosszasan cikkezik arról, hogy az angol szociálisták és az orosz kommunisták között csak módszerben és nem elvben van különbség. A cikk felsorolja az orosz szovjetkormány büneit és csodálatosnak tartja, hogy Par Moor lord a szovjet kiküldöttével poharat koccint. Hangsúlyozza, hogy Anglia még abban az esetben sem számíthat a háboru előtti oroszországi tartozások megfizetésére, ha ehhez a szovjetkormány hozzájárulna. Oroszország szerinte reménytelen csődbe van, amelyből most kölcsönökkel próbál kilábalni. Az angol-orosz kereskedelmi szerződéssel tehát Anglia csak nevéssé teszi magát.

— Miért félünk politikai vagy katonai tekintetben Oroszországtól? — kérdezi a cikkíró. — Orosz ország sohasem érinthet bennünket, amint hogy mi nem hódíthat-

juk meg Szibériát. Oroszország Kelet-Európa nézve jelent veszélyt és valószínűleg rövidesen új balkáni háborunak lesz az okozója. Nagy vörös hadsereget egyező országban nem lehetne fenntartani háborus kaland nélkül. Ennek fogva nemcsak lehetséges, hanem valószínű is, hogy Trockij kísérletet tesz Besszarabia visszaszerzésére. Hogyan gondolja Macdonald, hogy az országok közti viszályt és a súlyos problémát diplomáciai ügyeskedéssel elsimítsa. A munkáspárti miniszterelnök abban az illúzióban él, hogy a germán sást és az orosz medvét megszelidítheti, ha a Népszövetségbe hozza őket. Németország azonban sohasem lép be a Népszövetségbe, meg akkor sem, ha az felvémé. Oroszország pedig ahelyett, hogy adósságait megfizetné egy-két hó nap múlva kölcsönt fog kérni Angliától. Macdonald legokosabban tenné, ha hazaküldené az orosz delegátusokat.

Az új gör. kel. zsinat első ülése.

Általános érdeklődés. — Az ülésen a püspök elnököl.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi görög keleti román egyházmegye zsinata az új választások után holnap délelőtt ül össze először az aradi szeminárium épületében. Néhány héttel ezelőtt zajlottak le a zsinati választások és ezáltal politikai pártok állították úgy a világot, mint a papjelölteket. A zsinat husz paptagjának megválasztása minden incidens nélkül és simán folyt le. A világi tagok megválasztása, — akiknek száma negyven, — nagyobb küzdelemmel történt és a kiadott mandátumok megosztottak. — Tíz helyen nem adták ki a mandátumot a mandátumok megpeticionálása miatt és így csak harminc világi tag hivatalos a hólnapi zsinati ülésre. Nagy érdeklődéssel tekintenek a zsinat első ülésére, amely az egyházi testület megalkulását szokta jelenteni. Az ülést a görög keleti román székegyházban fél 11 órakor tartandó Te Deum előzi meg és innen vonulnak át a zsinat tagjai a szemináriumba. Az új zsinat első ülésén a költségvetés tárgyalása, egyházi és iskolai ügyek rendezése, a szentszéki tagok megválasztása és más szentszéki ügyek vannak napirenden. Az ülésen minden valószínűség szerint Pap I. János püspök elnököl. Az első ülés eseményeit az egész egyházmegyében (Arad, Temes Hunyad és Csa-

nádmegek egy részében) érdeklődéssel várják.

Temesvár megkönnyíti az állampolgárság igazolását. Illetőségi bizonyítvány helyett munkakönyvet és katonai bizonyítványt is elfogad.

(Saját tudósítónktól.) Az állampolgárság megállapítása kedden vagy szerdán veszi kezdetét Temesváron. Az igazolásokról a városi tanács ma tartandó ülésén fog véglegesen határozni. A város vezetősége minden igyekezetével azon van, hogy a lakosság részére az igazolást megkönnyítse. Az igazolásokhoz előg az illetőségi bizonyítvány, ennek hiányában a születési bizonyítvány is elegendő. A katonai bizonyítvány vagy a munkakönyvet is elfogadja a városi tanács az állampolgárság igazolására. Az igazolások módozatairól a város vezetősége hírlapok és falragasz útján fogja értesíteni Temesvár közönségét. Az állampolgársági törvény végrehajtási utasításában az állampolgárság megállapításának határideje május 17-én van megállapítva, Temesvár város vezetősége azonban kérni fogja ennek a határidőnek június 30-ra való kitolását.

HIREK.

Sulik Kálmán emléke.

Birkóavató az aradi felsőtemetőben.

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap délelőtt leplezik le az aradi felsőtemetőben Sulik Kálmán, a két évvel ezelőtt tragikus körülmények között fiatalon elhunyt kiváló aradi hírlapírónak síremlékét. Sulik Kálmán az újságíró kar egyik legtehetségesebb és legagilisabb tagja volt. Fanatikus narcosa az igazságnak és hivatása gyakorlásánál mindenkor csak ez az érzés vezette. Fiatalon benitotta meg erejét a gyógyíthatatlan betegség, amely hosszú időközön át ágyhoz kötötte. Sulik Kálmán nem bírta a rétlenséget, szembeszállt betegségével is, mivel pedig győzedelmeskedni nem tudott azon, inkább önkézzel vetett véget életének. Emlékét kartársai kegyelettel őrzik és a holnapi síremlék leleplezésénél testületileg jelennek meg az elhunyt, életében nemes ideálokért rajongó és igazságért harcoló kiváló kartárs sírjánál.

— Az apostoli kormányzó lugoji és aradi utazása. Pacha Agoston apostoli kormányzó Lugojon látogatást tett Niculescu görög keleti püspöknel, majd Aradra utazott, ahol vasárnap délelőtt résztvesz az első szentáldozáson.

— A trónörökös főudvarmestere Timisoarán. Condeescu János ezredes, királyi főhadsegéd, Károly trónörökös főudvarmestere, rokonai látogatására Timisoarára érkezett. Az ezredes meglátogatta Gavanescul és Brebán tábornokokat, azonkívül Faur Livius ipari főfelügyelőt is felkereste.

— Üdvözlés az aradiaknak Turnu Severinből. Az aradi leány felsőkereskedelmi iskola 45 növendéke Suciu igazgató vezetése alatt tanulmányi kirándulást tesz a régi királyságban. A kirándulás végső célja Constanza. A diáklányok ma Turnu-Severinbe érkeztek, innen felhívták telefonon a Közlöny szerkesztőségét és lapunk útján szívélyes üdvözlőket küldtek szüleiknek és ismerőseiknek.

— Véget ért a bánáti diákgyűlés. A bánáti egyetemi hallgatók mai ülésükön véglegesen megállapodtak az alapszabályok paragrafusában és azt jóváhagyás végett felterjesztik a belügyminiszteriumba. Ugyeztető elnöknek Vlád Viktor mérnököt választották meg.

— A Magyar Párt Bucurestiben irodát létesít. A Magyar Párt legutóbb tartott intéző bizottsági ülésén elhatározta, hogy Bucurestiben parlamenti pártkört és ezzel kapcsolatban a magyar közönség érdekeit szolgáló segélyirodát állít fel. Mindkét intézmény szervezési előmunkálatait az elnökség már meg is kezdte. Együttal azt is közli, hogy az 1921-ben a Magyar Szövetség által felállított Erdélyi Segélyiroda működését a továbbiakig beszüntette. A most megszüntetett „Segély-irodának” különben nincs és nem is volt semmiféle összeköttetése bármely más tudakozódó, közvetítő, vagy kijáró vállalattal s így a nemrég alakult „Szükulia” irodával sem.

— Magyar arisztokraták párba. Budapestről táviratozzák: Örgyófi Pallavicini György nemzetgyűlési képviselő és ifjabb gróf Széchényi Dezső ma súlyos feltételű pisztolypárbajt vívtak, de mind a ketten séretlenek maradtak. Az ellenfelek a párbaj után sem békültek ki.

A kisebbségi nyelv szabad használata.

Új rendelet a kérvények, falragaszok és hirdetések nyelvéről.

(Saját tudósítónktól.) Temesvár és Temes-Torontál vármegyéek profektusa, dr. Coste Gyula új rendeletet bocsájtott ki az összes megyei hivatalokhoz a kérvények, falragaszok és hirdetések tárgyában.

E szerint a hirdetések és falragaszok, bármire is vonatkoznak, első sorban románul, azután pedig a község többségi nyelvén szövegezendő, vagyis egy magyar községben, ahol nagy

számban svábok laknak, a falragaszon nem lehet német szöveg és fordítva.

Kérvényeket ezentúl a megyei hivatalok csak az esetben fogadják el, ha hibátlan, tiszta, érthető román nyelven vannak megírva.

Most csak az a kérdés, hogy ki állapítja meg időről-ídre például Temesvárott, hogy az államnyelv mellett melyik kisebbségi nyelv használható.

— Eljegyzés. Kalkó Irénkét eljegyezte Mosuletz Mihály Hunedoarán.

— Meggyezés a temesvári pincérek és kávéosok között. A vendéglősök és kávéosok meggyezésre jutottak a pincérekkel. E szerint már a mai naptól kezdve minden számlához 10 százalékos fogyasztási jutalékot számít a fizető s ez az összeg a pincéreket illeti. Egy szóval, ismét a község zsebére megy.

— Öngyilkosság. Reiter Alajos ötvenéves éves munkás a temesvári turbinák közelében felakasztotta magát. Mire észrevették, halott volt.

— 197 lakbérmegállapítási kérvény Temesvárott. A gör. kel. husvét ünnepe miatt április hó 30-ig kitölti benyújtási határidőig összesen 197 lakbérmegállapítási kérvény érkezett a választott bírósághoz. A keresetek fölött már rövidesen dönteni fognak.

— Unger-tanítványok hangversenye ma délután fél 5 órakor Aradon, a Kulturpalotában.

— Ertesüléseink szerint, a jó izléséről és szép munkájáról közismert Urbach és Geróné budapesti modellház IV. Harisbazar 6., nagyobb átalakítási munkákat szándékozik helyiségeiben végeztetni, miétt is óriási raktárát kiárusítja. Felhívjuk a jó öltözködésre súlyt helyező hölgyek n. b. figyelmét a cég mai hirdetésére. Lapunkra hivatkozók előnyben részesülnek.

— Most van az én nászéjszakám, én öltöm, meg akarok halni! Idill a szállodában, Olcsó a muzsikaszó, A spórolós Abeleszről, Névtelen levelek, Szenzációs hírek, Tréfás apróhirdetések, stb. című pompás cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— erdélyi Kerpel könyvtárban

— A házasság, a férfi, az asszony és a szabadszeretlem, Monopolizálta a város a hirdetőipart, Elkésett kritika egy kritikáról, Egy aradi magnás, aki polgári pályára lépett, Soltesz Max válasza egy hetilap támadására, Apró mesék felnőttek részére, Amikor egy gyerekre három apa esik, Lej-bessz az Otthon-körben, Egy tévedés, ami 6000 lejbe kerül, Ach Margit növendékeinek hangversenye, stb. az Erdélyi Élet legújabb számából.

— A hölgyek csakis Rozsnyay-féle Serail-crémet használjanak.

— Pászkatörmelék 5 kg.-mos csomagként 50 lejért kapható az aradi orth. izr. hitközségnél, a templom-udvarban.

— Massaryk elnök Nápolyban. Nápolyból táviratozzák: Massaryk, a csehszlovák köztársaság elnöke ma ideérkezett.

— A katonai felmentések tárgyalása Timisoarán. A katonai felmentés iránti kérelmek tárgyalását május 8-án kezdi meg Timisoarán az erre a célra alakult bizottság. 9-én a vingai és rékási kerületből, 10. és 11-én a lippai, csákovai és buziási kerületekből, 12. és 13-án a desztai járásból, 14. és 15-én pedig a timisoarai főszozolgabíróság, Timisoara város, a nagyszentmiklósi, a perjamosi és az ujaradi járásokból beérkezett felmentési kérelmeket tárgyalja a bizottság, amely előtt a kérvényezők pontosan jelenjenek meg.

— Egyházi kinevezések. Pacha Agoston püspök helynök Dietl Gusztáv gizellafalvai plébánost rékási esperessé, Kalkó Imre bethlenházi plébánost lugosi esperessé és Grotzky Péter facsádi plébánost tiszteletbeli esperessé kinevezte.

— Elhunyt volt magyar államtitár. Budapestről táviratozzák: Tarlovich József nyugalmazott miniszterelnökségi államtitkár ma 82 éves korában elhunyt.

— Kommunista tüntetése a bécsi magyar követség ellen. Bécsből táviratozzák: A kommunista a Barkasseban levő magyar követség ellen tüntetni akartak, azonban a felvonuló tüntetőket a rendőrség széttergette és kettőt közülük letartóztatott.

— Hindenburg haldoklik. Berlinből táviratozzák: Hindenburg állapota folyton súlyosbodik. A beteg gyógykezelését felette komplikálja az a körülmény, hogy az orvosoknak még nem sikerült a tábor-nagy betegségéről pontos diagnózist megállapítani. Hindenburgot ereje rohamos módon hagyja el s minden pillanatban a katasztrófa bekövetkezéséről félnek.

— Elhalasztották a Scudier-parki gyilkosság tárgyalását. A Dresein Miklós elleni főtárgyalást, amely csütörtökre volt kitűzve, a timisoarai törvényszék május 16-ára halasztotta el, mert a vádlott védője, Gropsián Mihály dr. betegen egy szanatóriumban fekszik.

— Eltűnt tanító. Nedescu György fenisi tanító egy héttel ezelőtt azzal bucsuzott el feleségétől, hogy Aradra utazik és másnap visszatér Fenisre. A tanítóról azóta semmit sem tudnak. Felesége ma jelentést tet férje titokzatos eltűnéséről egyik aradi hatóságnak, amely megindította a nyomzást. Nedescu egy évvel ezelőtt nősült és a legjobb családi életet élte. Felesége attól fél, hogy férjével szerencsétlenség történt.

— Felkérjük azon egyleti tagokat, kik a folyó évben tenniszezni óhajtanak, hogy az aradi egyleti irodában felfektetett iven sajátkezü aláírásukkal magukat f. hó 5-ig bejelentsek. Az Aradi Korcsolya-Egylet igazgatósága.

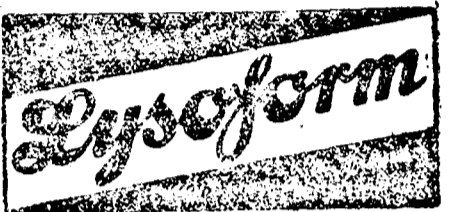
— Brázy sósorszesz a legjobb háziszer. Kapható mindenütt!

Wells, Világtörténelem
200.— Lej.
Kelet hírlapiroda, Arad. 10055

— „Marioara” női kalap szalonba Arad, Str. Moise Nicoara 2. (Petőfi u.) a legújabb bécsi és párisi modellek kaphatók jutányos áron. Alakítások modellek után pontosan készítenek.

— Tenniszerők, labdák, focilabdák legolcsóbban Hegedűsnél Aradon.

Mindenki tudja
mi a világhírű

a legelterjedtebb, legjobb fertőtlenítő-szer. Baktériumölő hatását Európa legelső bakteriológusai elismerték. Szagtalan! — Nem mérgező!

Nőknek nélkülözhetetlen!

Erdély és Bánság nagy áruháza Bucurestiben.

Lazarovitz H. Lázár nagyszabású terve a hazai ipar fellendítésére.

Hatalmas közgazdasági terv széles körvonalaj bontakoznak most ki az erdélyi és bánsági gyárosok és nagyvállalkozók előtt. A tervezetet Lazarovitz H. Lázár timisoarai vállalkozó ismerteti meg az érdekeltek előtt. A vállalkozó tegnap az aradi Kereskedelmi és Iparkamarában fejtette ki az Erdélyi és Bánsági Nagy Áruház megszervezésére vonatkozó tervét. Neki ugyanis a nyugati világvárosok nagy áruházaiknak képe lebeg a szeme előtt, a berlini, párisi, londoni és newyorki széles arányokban működő áruházak mását szeretné az ország fővárosában megalapítani. Köztudomású, hogy a csatolt területek nagyszerűen fejlett ipara a leg-súlyosabb válság hónapjaiban éli át, mert termelvényei számára nem tud megfelelő piacokat találni, sem Nyugat felé, sem pedig a regátban. Az ország nyugati határán túl fekvő piacoktól elzárják a magas kiviteli vámok és szállítási nehézségek, Bucurestiben és a regát nagyobb városokban pedig a megfelelő összeköttetések hiánya miatt nem tudnak tért hódítani gyáripari termelvényeink. Pedig az ökirályságban egyre nagyobb területeket hódít az a tudat, hogy Erdély és Bánság gyáripara a legnagyobb nyugati vállalkozásokkal eredményesen veteli fel a versenyt. Mivel azonban az itteni gyárak csak úgy tudnák megföldíteni a regát fogyasztó közönségét, ha ott óriási anyagi áldozatokkal expozitúrákat létesítenének. Ezt a nehézséget fogja nagyjelentőségű ötletével át bidalni Lazarovitz H. Lázár, aki

megalopozza Bucuretiben a csatolt területek hatalmas áruházát és e célra már meg is vásárolt a főváros egyik legforgalmasabb utcájában, a pályaudvarhoz vezető Calea Grivitein egy nagyobb szállodát, amelyben úgy engross, mint detail kizárólag erdélyi és hánsági ipari és kereskedelmi produktumok kerülnek eladásra. A timisoarai vállalkozó kezdeményezése amirra megvert a közgazdasági élet faktorainak rokonszenvét, hogy az iparvállalatok jelentékeny része már megállapodott Lazarovitz-zal a különböző cikkek elárúsítására vonatkozólag. A technika legmodernebb vívmányaival felszerelendő áruházban minden iparvállalat számára külön termék lesznek berendezve és az összes létszükségleti cikkeken kívül minden kereskedelmi és iparág képviselve lesz. Kuriózum képpen megemlítjük, hogy az áruház alapítója semmiféle alapítási költséget, anyagi hozzájárulást nem kíván, sőt még az üzleti helyiségekért sem kér bért a gyáraktól és már ez a körülmény is méltó rokonszenvet keletkeztet a vállalkozásánál. Több mint valószínű, hogy vállalkozók és gyárparosok önmaguk támogatják a termelvények gyors elhelyezésére és az ipr fellendítésére irányuló eme szvs törekvést s szívesen fogadják Lazarovitzot hétfőn, amikor öke személyesen fel fogja keresni.

Aradi mozihiresh.

* **Vasárnap utoljára vetíti az Uránia mozgószínház a Rejtelmek háza című zenés filmalkotásnak I. részét.** Nagyszerűen felépített jelenet az egész kép, amelynek központjában egy rejtélyes gyilkosság áll. A rendőrség hamis nyomon indul el, ártatlanul hajszol egy fiatal gyarost, aki fantasztikus módon menekül üldözői elől. A második rész még jobban felfokozza a néző kíváncsiságát. A Rejtelmek házában második részét hétfőtől kerül vetítésre.

* **Hat különböző vigjáték került szombaton este bemutatóra zsufolt nézőtér előtt az Apolló mozgószínházban,** mindegyik film főszerepét a csodálatos humoru „Ó” játszotta. A kacagó estét vasárnap és hétfőn megismétli az Apolló.

* **A film-opera, mely minden nagyobb kulturvárosban már ismeretes, most érkezett el Aradra.** Az Apolló mozgószínház kedden mutatja be a Kacagó Bajazzót. Az örök szép fájdalmas meiódiák három napig, kedden, szerdán és csütörtökön fog felcsendülni az Apollóban. A kép kísértő énekét a bécsi népopera nagynevű művésznője, Adriane de Salvy és Kertész Vilmos, az aradi színház tenoristája adja elő. Az előadások kivételesen 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Vasárnap délután
6—9—ig

NŐI KALAP KIÁLLÍTÁS

2251

HOFFMANNAL, ARAD.

Magyarok szobrot ajándékoztak Amerikának.

Kossuth és Washington szobral a Fehér Házban.

(Budapest, május 3.) Érdekes küldöttségjárás folyt le az Észak-amerikai Egyesült Államok fővárosában: Washingtonban. Egy magyar küldöttség kereste fel Coolidge az Unió elnökét, hogy két szobor alakjában ajándékot ajánljanak fel Amerikának, ahol két milliónál több magyar talált második hazára. Bezeredy Gyula magyar szobrászművész nemrégiben készítette el Kossuth Lajosnak és Washington Györgynek, az Egyesült Államok néhai nagy elnökének melliszobrait. Budapesten ezelőtt tizenhat esztendővel már leleplezték Washington egy szobrát, amely a városliget szobrai közül kiemelkedik nagyságával és szépségével. Az új Washington szobor

különösebb jelentőséggel bír azért is, mert éppen most érkezett Budapestre Magyarország Népszövetségi főbiztosa, aki amerikai pénzügyes és ő is az Egyesült Államok nagy magyar barátságáról számolt be a sajtó képviselőinek. A két bronzszobrot az Amerikából Magyarországra visszavándorolt magyarok kezdeményezésére készítették el a két nép közötti barátságra. A küldöttség szóno: ka Póka-Pivny Jenő ajánlotta fel Coolidge elnöknek a szobrokat, aki kijelentette, hogy azokat elfogadja és a Fehér Házban helyezteteti el. A szobrok elfogadása azért is jelentőségteljes, mert az amerikai elnökök az utóbbi időben elzárkóztak hasonló ajándékok elfogadása elől.

Lengyelország nagy hatalom akar lenni

Harcias beszédet mondott a lengyel elnök.

Varsóból jelentik: Vojciehowski elnök, a lengyel hivatali vásár megnyitóján Posenben feltűnést keltő beszédet mondott. Kijelentette, hogy Lengyelország csak nagy hatalom lehet és Európában csak mint nagy hatalom állhat fenn. Sokat megszereztünk, — folytatta — ami a miénk volt, de még nem mindent. Még nem egyeült az anyaországgal sok lengyel terület és sok olyan országrész, amelynek birtoklása szükséges eg-

zisztenciánk fentartásához. Pénzügyi helyzetünk lehetővé fogja tenni azt, hogy olyan hatalmas hadsereget építsünk ki, amely kizárja, hogy bármely ország fel-emelje kezét Lengyelország ellen, vagy hogy valamelyik ország bírónak tolja fel magát a lengyel kormány és a lengyel lafosság között. A nemzeti kisebbségekre célozok, ez a kérdés égető problémává vált az utóbbi időben és egyes nemzeti kisebbségek a népszövetséghez fordultak.

Meghalt Jókai egyik regényalakja.

Egy híres hortobágyi gulyás-számadó halála.

Budapesti tudósítónk jelenti: A Nagy-Hortobágy pusztának gyásza van. Fülöp János hortobágyi híres gulyásszámadó, az ökörcsorda pásztora 72-ik életévében Debrecenben meghalt. A gyönyörű szál ember a nagy pusztának legregibb, legbecsületesebb pásztora volt. Több mint félszázad évig pásztorkodott a pusztán, s 40 évig számadó volt. Az ökörcsordának 28 évig volt a számadója. Irók, festők, szobrászok megörökítették a legelső magyar etnográfusok róla mintázták az alföldi magyar pásztort. A rendes, bölcs, józsi pásztor ember Hermann Ottónak barátja volt. Jókai az örökszép „Sárga rózsá” regényében őt festi meg, az öreg József fölierceg is sokáig komaságot tartott vele. Ferenc József 1891. évi hortobágyi látogatása alkalmával a királyi vendégeknek és kíséretének Fülöp számadó-gazda sütötte az ökröt, a miért a király sajátkezűleg adott neki két aranyat. Deti Mátyásnak a csodálatos nagy tudású híres hortobágyi orvosnak, a nevető magyar pusztai bölcsnek is egyik bizalmasa volt a most elhunyt öreg pásztor, aki a hortobágyi pásztorkok között mindig az első közé

tartozott. 1883-ban az első gulyásbált is Fülöp uram rendezte a hajdani híres debreceni Koronában. A csárdást különben nálánál szebben senki sem tudta táncolni. A debreceni halás jószágartó gazdák hűségét, becsületességét többször nagy pénzzutalmakkal is jutalmazták. Debrecen és a pusztánépe méltán gyászolják az érdekes öreg pásztort.

Az Apponyi—Széchenyi párbaj érdekes következményei.

A magyar arisztokrácia legújabb szenzációja.

Budapestről jelentik: Megirtuk, hogy a napokban Széchenyi Péter és Apponyi Antal grófok között pisztolypárbaj folyt le háromszori golyóváltással. A párbajban egyik sem sebesült meg, de a felek nem békültek ki. A párbaj okául egy összeszólkozást emlegetnek, amelyben a két gróf egymást kölcsönösen és súlyosan megsértette. Ennek az összeszólkozásnak előzményei is vannak. Még pedig asszony. Következménye pedig, hogy mind a két gróf elválk a feleségétől és Apponyi Antal még istállóját is felosztatta.

A dolog ugyanis a következőképpen esett:

Apponyi 1910-ben Londonba költözött. Itt megismerkedett a londoni City egyik leggazdagabb bankárjával és kereskedőjével. Nelkével, akivel üzleti és baráti összeköttetésbe lépett. 1913-ban elvette Nelke leányát. A gazdag anósnak mérhetetlen vagyonából

Apponyi Istállót rendezett be, amelyben kitűnő paripákat nevelt. Tavaly „Ricsav” nevű lovával az osztrák derbyt nyerte meg. Apponyi apósa pénzéből igen vidám életet folytatott. Különösen azon pezsgős és cigányos vacsorái voltak híresek, amelyeket Széchenyi Péter grófi feleségének tiszteletére rendezett. Ezek a vacsorák szinte dözsölés-számba mentek. A legutóbb hivatalosan és váratlanul megjelent a férj, Széchenyi Péter is, amelynek következménye lett ama bizonyos szóváltás, majd párbaj, végül — válóper. Apponyi kénytelen istállóját is felosztani, mert a gazdag angol bankár hirtelen hazahívta leányát és beszün tette a pénzforrást.

SZABADALMAT megszerz., értékesít minden államban.
ARON és MOLNAR
szabadalmi iroda. BUDAPEST, VIII. József-körút 9.

Sport.

Ot ezer atléta Párisban.

Párisból jelentik: Az olimpiász előkészületeit már jóformán befejezték. A nagyszabású propaganda előre biztosítja a versenyek sikerét. Harminc nemzet küldi el Párisba legkiválóbb atlétáit, akiknek száma körülbelül ötezerre megy. A most épült Stadion hatvanezer nézőt tud befogadni. A Stadion közelében külön pályaudvart rendeztek be. Az atléták elszállásolásának biztosítására a Parc des Princes területén külön telepet létesítettek, mely mintegy 200 villát foglal magában.

Május 4-én kezdődnek meg a rugly mérkőzések, amelyekben az Egyesült Államok, Franciaország és Románia csapata vesz részt. Május 25-én következnek a labdarugó mérkőzések: huszonhárom nemzet csapata küzd itt az elsőségért. A stadion játékok június 15-én veszik kezdetüket. Az uszóversenyszámokat május 5-13. napjain bonyolítják le.

A versenyek megnyitásaokon az atléták nevében egy francia atléta fogja az elnököt emelvény előtt az ünnepélyes olimpiai esküt letenni, amely így hangzik: Eskü szünk, hogy lojalis verseny farsak ként veszünk részt az olimpiai játékokban, tiszteletben tartjuk a játékszabályokat és lovagias szeltemben kívánunk mérközni hazánk becsületére és a sport dicsőségére.

— Ma délután fél 5 órai kezdettel AMTE.—ATE. bajnoki football-mérkőzés az aradi óvár-téri pályán. Döntő jellegű mérkőzés, miután ettől függ a bajnokság kérdése. Előzőleg Victoria—Transylvania barátságos mérkőzés 3 órai kezdettel. Dél-előtt 9 órakor AMTE.—ATE. ifjúsági és fél 11 órakor AMTE.—ATE. II.

Vigjáték műsor.

„O.” burleszkokból összeállítva.
Ma vasárnap és hétfőn az

Apollóban.

KÖZGAZDASÁG.

Kik kértek lakbér-megállapítást.

Május 13-án lesz az első tárgyalás.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszéken már megalakult a lakbér-megállapító bíróság, amely dr. Barbura Szever táblabíró elnöklété alatt május 13-án tartja az első tárgyalást. A tárgyalások délután 3 órakor kezdődnek és minden napra tíz ügyet tűznek ki, amelyben jogerős ítéletet hoz a bíróság. Május 13-án a következők lakbér-megállapítási ügyét tárgyalják: Spatár Valér beadványa — Mayer Joachimmal szemben, Stampfer József dr. Kiss Dáviddal szemben, Szántay Lajos Gyöngyösi Andrásnéval szemben, Kapp Veronika Mairovitz Emillem szemben, Reich S. Bierfeld Simonnal szemben, Hegedüs Gyula dr. Farkas Sándorral szemben, Altmann Ignác Czirkál Gyulával szemben, dr. Kainosy László Priegl Károllyal szemben, Székely Béla Aroescu Viktorttal szemben, dr. Albu Zsófia Lutai Liviuszal szemben.

Május 15-én a következők ügyét tárgyalják: dr. Háromy László beadványa Urs Raduval szemben, Szöl

ősy Arnold Schapira Emánuellel szemben, dr. Háromy László Fischer Adolffal szemben, Kalkalatan János Jakobovits Jánossal szemben, Hady Antalné a Furnir-gyárral szemben, Hady Antalné Czitrom Adolfféval szemben, Hady Antal Kővér Gáborral szemben, Klein József özv. Reiniger Samunéval szemben, Oprea Titusz Váradival szemben, Finkelstein József Schillinger Andrásal szemben.

Május 16-án a következők ügyében hoznak határozatot: Klein Jakab beadványa Szalasi Aladárval szemben, Szántay Lajos Arad városával szemben, Laszka Lajosné Lelik Jánosnéval szemben, Fischer József Baranyi Sándorral szemben, Altmann Ignác Marton Jánossal szemben, Böhm Benó Zarics Tivadarral szemben, Kozmínszky Károly Varga Sándorral szemben, Kaufmann és Maté a Marmorosch bankkal szemben, dr. Szele Károly Rózsa Vilmaival szemben, Braun Antal Lengyel Gyulával szemben

— A Banca Nationala igazgatója Romában. Bucurestiből jelentik: Chi riasescu, a Banca Nationala igazgatója Romába utazott, hogy a kincstári bönök konszolidálása ügyében tárgyalásokat folytasson.

— A pesti bankok ismét emelhetik alaptőkeiket. Budapestről táviratozzák: Május közepétől kezdve szabad lesz ismét alaptőkét emelni. A sort a Pénzügyügyi Központ kezdi meg, amely saját alaptőkéjének emelésével szünteti meg az alaptőke-emelési tilalmat.

— A magyar postatakarék és az új jegybank. Budapestről táviratozzák: A postatakarékpénziár, hogy a közszolgálati alkalmazottaknak lehetővé tegye Nemzeti Bank részvényeinek jegyzését, dollárkölcsonnt nyújt. Még pedig olyan módon, hogy a jegyzéskor öt dollár értékű papírkoronát kell behizetni és a fennmaradó husz dollárt öt hónapon belül lehet törleszteni.

Rejtelmek háza I. rész

Ma vasárnap utóljára az Urániában.

— A külföldi tőke kivonul Romániából. Bucurestiből jelentik: A Societatea Roman-Americana, amely a Standard Oil-nak, Rockefellerék amerikai petróleumtrösztjének alapítása, átengedte részvényei nagy részét a Banca Romaneascának. Az Agence Financiere értesülése szerint ez a tranzakció nem kereskedelmi szempontokon alapult, hanem az amerikai tőke kivonulása a készülő romániai bányatörvénnyel áll összefüggésben.

— 49.7 milliárdal növekedett a magyar államjegyforgalom. A magyar államjegyintézet áprilisi kimutatása szerint a legutóbbi héten az államjegyforgalom újabb 49.7 milliárdal 1 billió 821.1 milliárdra növekedett. Az államkincstár újabb 30 milliárdnyi előleget vett fel. A leszámítolási üzletágban 56.2 milliárdal többet folyósítottak, míg a zsiró befizetésekért 70.8, az egyéb tartozások növekedése folytán pedig 26.6 milliárd folyt be a jegyintézet pénztárába.

— Eladott aradi ingatlanok. Délmagyarországi költő és költőszövetség részv. társaság eladott a mikalakai határban fekvő 6 hold 1497 négyszögöl számú 170 ezer lejért Muntean Viktornak. — Zabán János és neje eladták a Str. Marasesti 66. számú házat 600 ezer lejért Szabó Mihály és nejének. — Mihály Ferenc és neje eladták a Str. Bethlen 11. sz. házat 120 ezer lejért Lovassy Jenő és nejének. Csonka Gábor és neje eladták a Zimánd dűlőben fekvő házhelyüket 45 ezer lejért Ifj. Mé szárik István és nejének.

Rejtelmek háza I. rész

Ma vasárnap utóljára az Urániában.

Gyermektartási pör a 14 éves apa ellen.

Huszónhárom éves nőnek tizennégy éves fiával kötött viszonya erkölcs-telen.

Budapestről jelentik: Párátlanul álló érdekes ügyben hozott ma ítéletet a budapesti tábla. Az érdekes ügy előzményei a következők: Egy 31 éves nő apasági keresetet indított Antalik András 22 éves napszámos ellen.

A járásbírósa annak idején a keresetet elutasította, ami ellen a gyermek anyja, a felperesnő, fellebbezéssel élt a törvényszékhez. A törvényszék a fellebbezésnek helyt adott, a peres felek egyező előadása alapján megállapította, hogy Antolik András 1915-ben, 14 éves korában, egy éven keresztül benső szerelmi viszonyt folytatott az akkor 23 éves felperesnővel. Megállapította azt is, hogy felperesnő ez időben senki mással viszonyt nem folytatott, tehát erkölcs-telen életmódot vele szemben felhozni nem lehet. Ezek, valamint az orvosszakértői vélemény alapján visszamenőlegesen megállapította a törvényszék Antolik András természetes apaságát és ítéletileg utasította a járásbírósa-got, hogy ennek alapulvételével hozzon új ítéletet a szülési, gyermekágyi és gyermektartási összeg tekintetében.

A törvényszék ítélete ellen Antolik András fellelvizsgálattal élt az ítéletáblához. A tábla helyt adott a fellelvizsgálati kérelemnek és a felperesnőt jogerősen elutasította keresetével. Az ítéletábla is megállapítja ugyan, hogy felperesnő 1916. május 26-án születet gyermekének apja az akkor 14 esztendő alperes volt; mégis elutasítja a keresetet a következő indoklással:

Felperesnő 23 éves és így testi-leg, lelkiileg fejlett volt akkor, mikor a 14 éves alperessel viszonyt folytatott, amely viszonyból gyermek származott. A 14 éves egy-

szertől földműves fiúról azonban nem fetelezhetti fel az ítéletáblát, hogy saját ösztönéből közeledett volna a 23 éves felperesnőhöz. De még, ha így is történt, akkor is kötelessége lett volna az idősebb nőnek az éretlen fiút az erkölcs-telen cselekedettől minden módon távollattartani. Általános felhívás szemint erkölcs-telen dolog egy éretlen gyermekkel szerelmi viszonyt folytatni. Ellenkezéssel a jó erkölcsökkel és a nő erkölcs-telen ögének megjutalmazása volna, ha az általa elcsábított gyermeket akár később, nagykorúsága idején, a bíróság gyermek-tartási költségeit megfizetésére köteleznék.

Hogv áll a lej?

1924. május 3-án 100 lejért adták:

Nálunk:

- 2.85 svájci frankot,
- 7.70 francia frankot,
- 37.500 külföldi magyar koronát,
- 45.000 effektív magyar koronát,
- 46.000 belföldi magyar koronát,
- 36.300 osztrák koronát,

Zürichben 2.8750 frankot.
Párisban 8 — frankot
Budapestben 43000 — 45000 K-t

A nagyvilágból.

(A divat veszélyei.) Párisból táviratozzák: A párisi születési házasságkötési és halálozási statisztika rendkívül érdekes adatokat közöl. A halandóság párisban az utóbbi hetekben jelentékenyen növekedett. Az influenza ezidén igen veszélyes formában jelentkezik és több-áldozatot követel, mint valaha. Az influenza nem csupán a lélegzőszerveket támadja meg, hanem a szembe és fülbe is befeszkelődik. Érdekes, hogy a megbetegedések és halálesetek legnagyobb része az asszonyoknál fordul elő. A párisi sajtó behatóan foglalkozik az influenza terjedésével és az orvosok, kik a lapok hasábjain nyilatkoznak, egyhanguan a divatot teszik érte felelőssé. A kis, vékony és csaknem talpból álló cipők, a pókhálószertű selyemharisnyák, az alsóruhák csaknem teljes hiánya, az új táján, mélyen kivágott ruhák, semmi védelmet nem nyújtanak időjárás ellen. A párisi lapok hasábjain éles harc fejlődött ki a divat mellett és ellen.

Valutapiac.

Párisban a lej 8.

HELYI VALUTAÁRAK. Május 3.) Francia frank 13, svájci frank 35.05, dollár 194.75, dinár 2.45, szokol 5.80, lira 8.85, angol font 870. **Kifizetések:** Budapest külföldi 375, belföldi 460, Bécs 363, Prága 5.76, Zürich 35, Milano 8.80, London 862, Páris 12.85, Newyork 193.75, Belgrád 2.40.

ZÜRICHI NYITÁS. (Május 3.) Amsterdam 210.37.50, Newyork 561.50, London 2463, Páris 36.32.50, Milano 25.20, Prága 16.50, Budapest 0.0067.50, Belgrád 7, Bucuresti 2.87.50, Bécs 7.9.12.50.

ZÜRICHI ZÁRÉAT. (Május 8.) Amsterdam 210, Newyork 561.50, London 2462, Páris 36.30, Milano 25.20, Prága 16.50, Budapest 0.0067.50, Belgrád 7, Bucuresti 2.87.50, Bécs 0.0079.12.50.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Május 3.) **Kifizetések:** Páris 12.72, London 855, Newyork 192.50, Milano 8.75, Zürich 34.80, Bécs 0.0027.40, Prága 5.74. — **Valuták:** Napoleon 735, léva 1.33, török lira 1.03, angol font 835, francia frank 12.40, svájci frank 34, lira 8.80, drachma 3.90, dinár 2.40, dollár 192, lengyel márka 0.00023, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0024, szokol 5.70.

BUDAPESTI DEVIZAKÖZPONT JEGYZÉSEI. (Május 3.) Belgrád 1060—1090, Bucuresti 435—455, London 373600—383600, Páris 5500—5650, Prága 2500—2570, Bécs 120—123, Napoleon 303100. **A takarékkorona áriolyama 126.**

Legujabb Szövetek, Epongeek, Creppek, Grenadinok **STRASSER** divatruházában Arad a legolcsóbbak.

Szerkesztői üzenet.

Amerikai A Johnson-féle új bevándorlási kvóta az Egyesült Államokban a következő: Eddig Romániából bevándorolhattak 7419-en, most 1672-en. Nagyjában ugyanilyen a korlátozás a többi államokra is. Kivételt csak Anglia, Németország, Norvégia és Svédország polgárai képeznek, akiknél a régi kvótát részben meghagyták, részben pedig jóval emelték. A nemzetiség megítélésénél a születés helye számít, tehát ha egy, jelenleg román állampolgár Budapesten, vagy Magyarország más városában született, úgy a magyar kvóta terhére esik. Ugyanez vonatkozik a többi utódállamokra is. Tulajdonképpen két kvóta lesz: az egyik azokra az idegenekre vonatkozik, akiknek hozzátartozóik élnek Amerikában, a másik azokat érinti, akiknek senkiük sincsen odaát. A kvótán kívül csak az Egyesült Államok polgárainak férje, felesége, apja, anyja és kiskorú női, illetve hajadon gyermekei mehetnek ki. Az egy évi időtartamra szól művészi, kulturális, vagy tudományos tanulmányutak a jövőben is engedélyezik a kvótától függetlenül. — Egy előzetes. Az „Esetek az életből” című könyv tudomásunk szerint nem jelent meg a könyvpiacra. Főrduljon Lukácsy Lajos ügyvédhez Arad, Strada Mehanu (Forray-ucca). Töle bővebbet tudhat meg. — Pankotál. A két okmányt az aradi rom. kat. plébánián hivatal állítja ki. A másik okmányt az állami anyakönyvi hivataltól kell megszerezni. — V. J. Vulcan. Kimondottan személyes háttér, tehát nem közérdekű dolognak nem adhatunk teret lapunkban. — H. I. Siria (Világos.) Közölje velünk teljes nevét és pontos címét, mert másképpen nem tudunk intervenálni az illetékes hatóságoknál ügyében. — Fiatal leány. Beléthaaja Ön is, hogy ilyen kis dolgokat nem írhatunk meg. Az, hogy Ön a véleményével szakított, mert azt más leánnyal látta sértani, tisztán a vélemény, és a menyasszony személyes ügye, amely a nagyközönséget egyáltalán nem érdekli. — Egy asszony. Tudomásunk szerint Aradon ilyen intézet nincsen. Budapesten, esetleg Bucurestiben foglalkoznak az ilyenekkel. — Lakó. Az új lakbértörvény értelmében a lakbért mindenkor 2-én esztig kell felzetni. Indokolatlan késedelem kilakoltatást eljárást von maga után. — Szatóc. Az a kérdés, hogy a szatóc a lakbérti törvény szempontjából a kézműipárossal azonos-e, vitás. Különben is ez a kérdés csak abból a szempontból bír jelentőséggel, hogy amennyiben az üzlet, vagy a műhely mellett a bérlemény még más helyiségből is áll és a bérmegállapító bizottság azt találja, hogy a bérlemény főalkatrészét a lakás képezi, úgy a bérlet, ha kézműves a három évi meghosszabbítás kedvezményében részesül. — Sz. D. Arad. A magyar állampolgárság optálásának határideje már lejárt. A magyar nemzetiség alapján azonban még mindig megszereshető a magyar állampolgárság, azonban Magyarországra már csak az költözhet be ilyen alapon, aki írásban lemond előre arról, hogy akár az államvasutak, akár más állami üzem vagy hivatal szolgáltatásban való alkalmazására tart számot. Sőt még a lemondó nyilatkozatán kívül írásban kell igazolni, hogy odaát megérintette biztosított és már lakás is van. Egyébként forduljanak a cluj (Kolozsvári) magyar konzulátushoz, amely ilyen ügyben dímentesen ad bővebb felvilágosítást.

A szerkesztésért felelősen:
KÖCSY JENŐ
f. el.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

SAKK.

Rovatvezető: Dr. Janny Géza.

44. Vezérgyalogmegnyitás.

Játszották New-Yorkban, 1924. márciusban.

Világos: Janowski. Sötét: Capablanca.

1. d2—d4, d7—d5. 2. Hg1—f3, Hg8—f6. 3. e2—c4, e7—e6. 4. Hb1—c3, Ff8—e7. 5. Fc1—g5, 0—0. 6. e2—e3, Hb8—d7. 7. Ba1—c1, e7—e6. 8. Ff1—d3, d5×c4.
9. Fd3×c4, Hf7—d5. 10. h2—h4, f7—f6. 11. Fg5—f4, — Hd5×f4.
12. e3×f4, Hd7—b6. 13. Fc4—b3, Hb6—d5. 14. g2—g3, Vd8—e8.
15. Vd1—d3, Ve8—h5. 16. Fb3—d1, Fe7—b4. 17. 0—0, Fb4×c3.
18. b2×c3, Hd5×f4. 19. g3×f4, Vh5—g4+. 20. Kgl—h1, Vg4—h3+ és örökös sakk folytán remis.

— Sakkőr. A bukaresti Sakkőr tervbe vett egy nagyobb szabású nemzeti versenyt, Nagyrománia bajnokságáért. A versenyt a nyári hónapokban óhajtják megtartani, lehetőleg egy erdélyi fűrdőhelyen. Bővebb felvilágosítást nyújt: Sfatul Negustorasc, Cercul de Sah. Bucuresti, Calea Victoriei No. 56.

Sakküzenet. Cz. D. Gyula. A 18. feladvány megfejtése — mint az április 13-i rovat hozta is — Hd6—e8; tehát a feladvány jól van megszerkesztve, jól van leírva és jól van szedve. A tenpenzt a mékeréki sakkegyetemről követelje vissza könyörtelenül.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett leányom, ill. hugom

Janiga Ilonka

temetésén résztvettek, ravatalára koszorút, csokrot helyeztek, avagy részvétüknek egyéb uton kifejezést adva bánatunkat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton is hálás köszönetünket.

Arad, 1924. május hó 3.

Év. Janiga Andrásné és fia.

RENAISSANCE

Arad, Str. Bratianu 2. :: Minorita-palota. :: Weitzer J.-u. 2. divatruház.

Nyári árjegyzéke:

- 100 cm. szívat Epöngék L. 98, 105.—
- Epöngé divat Örepek L. 59, 60.—
- Foulandinok gyönyörű mintás L. 98.—
- Córna Grenadin minden színben L. 85.—től
- Francis mintás marquisettek L. 95.—
- Angol órna zaffírok L. 52.—
- Angol Covercoats costüm szövet L. 525.— 675.—
- Angel Berberi szövetek L. 490.—től
- Nyers selyem minden színben L. 198.—
- Mosó delafnak L. 89.—
- Örepe Marocainok L. 108.— 250.— 330.—

Tenisz costüm, angol férfi és női szövetek nagy választékban.

A háziasszony kedvencz szappanja

a kiadóságában és tisztítóképes-ségében páratlan

„Szarvas” védjegyű Schicht

Szappan.

Lloyd 2278 2651—1

ÉNEKLO FILM

KACAGJ BAJAZZO

Filmopera a XX. század csodája keddtől az

APOLLÓBAN.

Gyertünk a esinosan berendezett „VADEMBER” vendéglő kerthelyiségébe, Arad.

Saját pénzének ellensége,

aki nem vesz az ujonnan parcellázott Str. Abatorului (Vágóhid-u.) Str. Sava Raicu (György-u.) és Str. Oltuz (Illés-utcák) között terülő szőlős háztelkekből és házakból, melyek ma magánárverés útján áron alul eladnak. Telkek 36.000 Lejtől, házak 48, 58, 75 és 100.000 Lejtért szőlős-kerttel, gazdasággal, ma a helyszínen, hétköznapokon Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u. l. Argusnál). — 167

Szovátafürdőn

Bergleiter-pensióban

május, június hónap nagy árkedvezmény. Bergleiter Józsefné Diolosanmartin. 2669

Női és férfi kalapok tisztítását tessék minden esetben, átalakítását a legújabb divat szerint valamint koronák kalapok tisztítását szegesség, panama és szalma kalapok fehérítését pontosan eszközölni:

GALLO GYÖRGY

kalapok, ARAD, Strada Bratianu 17. (az udvarban). 1499

Legelsőrendű **PARISI MODELLEK**

**KOSZTÜMÖK
KÖPENYEK-
RUHÁK**

A raktáron levő kész modellek kiadását megkezdjük.

URBACH ÉS GERŐ-NÉ BUDAPEST, IV., HARRISBAZAR 6. /1/.

Biztosítja jégszükségletét az egész szezonra,

ha Reusz Sándor cégnél,

Temesvári Serfözde r.-t. főraktára ARAD, Bnl. Regele Ferdinand No. 33. (Borcs Béni-tér 5.)

VÁSÁROL

az egészségügyi törvény szerint készült elsőrendűen kifagyasztott

MŰJEGET.

2607

Industria Textilă Arădană societate anonima — Aradi Textilipar R. T.

Convocare.

Industria Textila Aradana, Societate Anonima va tine
adunarea generala anuala la XIV-lea

in 25. Maiu 1924. orele 11 in localitatea Societatii (Arad, Libás-düló 1/c.), la care cu onoare invitam stim. actionari.

In adunarea generala numai acei actionari vor putea sa-si exercite dreptul de vot cari pana la data de 22. Maiu 1924. incl. vor depune actiunile impreuna cu cupoanele la cassa Societatii sau la Cassa de Pastrare a Judetului Arad.

Obiecte :

1. Alegerea a 2 actionari pentru verificarea procesului verbal despre adunarea generala.
2. Raportul anual Consiliului de Administratie si Comitetului Cenzorilor prezentarea bilantului pe anul 1923. staverirea bilantului, deciderea asupra distribunii profitului net, precum si darea absolutoarelor.
3. Alegerea 1 membri in Consiliu de Administratie.
4. Eventuale propuneri.

Dat la Arad, la 30 Aprilie 1924.

Consiliul de Administratie.

Meghívó.

Az Aradi Textilipar Részvénytársaság 1924. évi május hó 25-én délelőtt 11 órakor tartja meg a társaság helyiségében (Arad, Libás-düló 1/c.)

XIV. évi rendes közgyűlését,

amelyre a t. részvényeseket meghívjuk.

A közgyűlésen csak azok a részvényesek gyakorolhatják szavazati jogukat, akik 1924. május 22-ig bezárólag részvényeiket a szelvényekkel együtt a társaság vagy az Aradmegyei Takarékpénztár pénztáránál letétbe helyezik.

Tárgysorozat :

1. Két részvényes választása a közgyűlésről felvett jegyzőkönyv hitelesítése végett.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentésének előterjesztése, mérleg bemutatása az 1923. évre vonatkozólag, mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása felett, valamint a felmentvények megadása felett.
3. Az igazgatóság 1 tagjának megválasztása.
4. Esetleges indítványok.

Arad, 1924. évi április hó 30-án.

Az igazgatóság.

Activ.

Bilanț incheiat la 31. Decembrie 1923.

Passiv.

Terenuri — Telek	564.379	Capital de Actiuni — Részvénytőke ...	8,800.000
Cladirii — Épületek	7,280.062 64	Inainte platite actiuni — Előre befizetett részvénytőke	9,300.000 — 18,100.000
Masini — Gépek	30,100.262 64	Fond de amortizare pana in prezent — Értékesökkenési tartalék	3,491.549 88
Utensilii — Berendezések	2,259.834 39	Amortizare in exercitiul 1923 — folyó évi leírások	2,597.626 28
Linie de garaj — Iparvágány	504.532 32	Rezerva ordinara — Általános tartalék	4,244.000
Cassa numerar — Pénztár	1,103.717 02	Creditorii — Hitelezők	82,611.160 49
Debitorii — Adósok	67,096.191 56	Efecte de plata — Elfogadványok	99,890.379 80
Sume de tranzitie — Átmeneti tételek	1,836.839 74	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	160.615
Marfari — Arukészletek	107,063.764 19	Raportul profitului din 1922. — Nyereségáthozat az 1922. évről	380.809 59
		Profit net pe 1923. — Nyereség az 1923. évben	6,333.472 46
			6,714.282 05
	217,809.613 50		217,809.613 50

Herman Gyula, s. k.
director — igazgató.

Arad, la 31. Decembrie 1923.

Győző Gyula, s. k.
prim. cont. — főkönyvelő.

Directiunea — Igazgatóság.

báró Neuman Károly, s. k.
presedinte — elnök.

Ioan Boamba, s. k.

Edvin Czechowiczka, s. k.

Emanuel Lorant, s. k.
director general — vezérigazgató.

Fuchs Ignacz, s. k.

Kintzig János, s. k.

W. Dinermann, s. k.

báró Neuman Alfred, s. k.

Ernst Pollack, s. k.

Richard Soepke, s. k.

Totis Rezső, s. k.

Tömöry Jenő, s. k.

Bilanțul aceasta l-am confrontat cu cartile principale si secundare si cu inventarele si toate le-am aflat corect si in deplina ordine.

Jelen mérleget a fő és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendbenlevőnek találtunk.

Consiliul de supraveghere: — A felügyelőbizottság:

1603

Weisz Bodog, s. k.

László Dezső, s. k.

Héhs Béla, s. k.